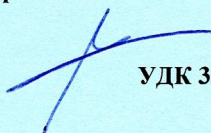

65.9(4УКР)428
A65

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ**

Андришин Володимир Павлович

УДК 338.45:674(477)

**РОЗВИТОК ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЕВООБРОБНИХ
ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Івано-Франківськ – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі економіки підприємства економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Рушак Михайло Юрійович,
ДВНЗ «Ужгородський національний
Університет» МОН України,
професор кафедри фінансів і банківської справи,
м. Ужгород

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Мельник Ольга Григорівна,
Національний університет «Львівська політехніка»
Міністерства освіти і науки України,
завідувач кафедри зовнішньоекономічної та митної
діяльності

кандидат економічних наук
Хаустова Ксенія Михайлівна,
Мукачівський державний університет,
доцент кафедри менеджменту і управління
економічними процесами

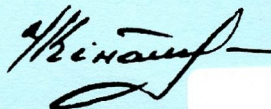
Захист відбудеться «27» липня 2016 року об 12.00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 20.052.06 в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу за адресою:

76019, м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15, конференц-зал науково-технічної бібліотеки.

З дисертацією можна ознайомитись у науково-технічній бібліотеці Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу за адресою: 76019, м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15.

Автореферат розіслано 26 червня 2016 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І.П. Кінаш

НТБ
ІФНТУНГ

an2607

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Виробництво продукції на експорт є важливою та невід'ємною складовою господарської діяльності кожного успішного підприємства. Адже здійснення експортних операцій стає вагомим передумовою для розширення ринків збуту, збільшення обсягів виробництва та підвищення якості продукції, що, в свою чергу, дозволяє також створити сприятливе підґрунтя для зміцнення конкурентних позицій підприємства на внутрішньому ринку. Саме ефективна зовнішньоекономічна діяльність окремих підприємств є запорукою успішного сприйняття країни-експортера на міжнародному ринку.

Функціонуюче підприємство знаходиться під постійною дією факторів внутрішнього та зовнішнього середовищ, що впливають на розвиток його експортної діяльності. Для подолання негативного впливу конкурентних факторів зовнішнього середовища, що стримують розвиток експортної діяльності, перед підприємствами постає необхідність здійснення вибору ефективних управлінських рішень. Ці рішення мають базуватися на результатах оцінки експортної діяльності підприємства, яка має забезпечувати менеджмент достовірною та релевантною інформацією щодо міри та характеру впливу того чи іншого фактора на результати його діяльності. Такі підходи до управління експортною діяльністю забезпечать формування відповідного й обґрунтованого підходу до вироблення напрямів розвитку експортної діяльності підприємства.

Дослідженню проблем розвитку експортної діяльності підприємств присвячено багато праць українських вчених-економістів, зокрема таких як: Н. В. Бикова, І. М. Волкова, Ю. Л. Зборовська, С. В. Князь, Л. А. Петренко, Л. І. Піддубна, Л. П. Серова, В. М. Соколовська, М. Б. Швецова, С. О. Шелест та інших.

Питаннями ідентифікації та типологізації факторів впливу на розвиток експортної діяльності підприємств займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як А. В. Бондаренко, О. А. Гаркуша, А. Г. Дем'яненко, С. Дубков, Е. І. Нікітіна, А. С. Полянська, К. В. Селезньова, К. М. Хаустова, А. О. Устенко, А. О. Фатенюк-Ткачук, О. І. Чайкова, Л. І. Чернобай, J. DeLoecker, D. Greenaway, A. Hodgkinson, R. Javalgi, R. Kneller, C. Sousa.

Різноманітні підходи до оцінювання експортної діяльності розглядали О. В. Болдуєва, Т. І. Бондарєва, А. А. Брояк, І. Бубенко, Л. Г. Ліпич, С. Лукянець, О. Г. Мельник, А. І. Осадчук, М. Пантелєєв, W. Akram, A. Belke, N. Lado, A. Oeking, R. Setzer.

Враховуючи наявність численних досліджень, на сьогодні створена методична та практична основа для вирішення різного роду завдань, пов'язаних із розвитком експортної діяльності підприємств. Однак залишається чимало дискусійних аспектів, серед яких: теоретичні тлумачення та взаємозв'язок категорій «експортний потенціал» та «розвиток експортної діяльності підприємства», підходи до класифікації та типологізації факторів впливу на розвиток експортної діяльності підприємства. Як результат, майже не дослідженими залишаються питання оцінки експортної діяльності деревообробних підприємств та обґрунтування на їх основі відповідних напрямів розвитку експортної діяльності підприємств.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт ДВНЗ «Ужгородський національний університет» в рамках наукових тем «Структурна політика і регіональні пріоритети розвитку Закарпатської області в умовах економічної трансформації» (номер державної реєстрації 0105U004082) та «Інституційне забезпечення розвитку пріоритетних сфер економіки Закарпаття – основа інтеграції регіональної господарської системи в посткризовий період».

Мета і задачі дослідження. Метою дисертаційного дослідження є обґрунтування теоретичних і методичних підходів та розробка практичних рекомендацій до оцінки та розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств в сучасних умовах господарювання.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки й вирішення таких основних завдань:

- поглибити розуміння поняття розвитку експортної діяльності підприємства через уточнення сутності та виявлення взаємозв'язку між категоріями «експортний потенціал» і «експортна діяльність» підприємства;
- систематизувати та класифікувати фактори внутрішнього і зовнішнього середовищ, що впливають на розвиток експортної діяльності підприємства, для виявлення найвпливовіших та характерних для деревообробних підприємств;
- проаналізувати стан та тенденції розвитку діяльності деревообробних підприємств в Україні та Закарпатській області для визначення особливостей їх експортної діяльності;
- проаналізувати існуючі підходи до оцінювання експортної діяльності для визначення системи показників, придатних для оцінки експортної діяльності деревообробних підприємств;
- розробити та обґрунтувати підхід до оцінки експортної діяльності деревообробних підприємств з урахуванням їх специфіки для визначення напрямів розвитку їх експортної діяльності;
- на основі досліджуваної вибірки деревообробних підприємств змоделювати вплив факторів на обсяги їх експортної діяльності для визначення напрямів оптимізації експортної діяльності підприємств;
- розробити практичні рекомендації щодо напрямів розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств Закарпатської області зважаючи на рівень організації експортної діяльності та їх економічний стан.

Об'єкт дослідження – процес розвитку експортної діяльності підприємств деревообробної промисловості.

Предмет дослідження – теоретико-методичні аспекти оцінки та розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств з врахуванням впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Методи дослідження. Дослідження виконане на основі теоретичних і методичних положень сучасної економічної теорії, законів, наукових досліджень у галузі формування та оцінки ефективності експортної діяльності підприємства, сучасної філософії розвитку підприємства.

У процесі виконання дослідження було використано такі наукові методи: системно-логічний метод (для уточнення термінів дослідження), метод

теоретичного узагальнення (при вивченні результатів дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених), методи обробки інформації (порівняння, групування, графічного і табличного подання даних, методи приведення показників до порівняльного формату), методи економічного та статистичного аналізу (для дослідження стану функціонування підприємств галузі), математичні методи (кореляційний, регресійний для побудови моделей оцінки експортної діяльності підприємства) та метод експертних оцінок (для визначення ключових факторів впливу на розвиток експортної діяльності підприємства), абстрактно-логічний метод (для формулювання висновків). Технічні розрахунки виконано із застосуванням програми Microsoft Excel.

Робота виконана на базі п'яти підприємств деревообробної промисловості Закарпатської області (динаміка дослідження 2009 – 2014 рр.), статистично обґрунтованої вибірки (сукупний обсяг експортованої продукції яких у 2013 році склав 30,3 % , а 2014 році –20,3 % галузевого показника) та статистичних даних (за період з 2009 по 2014 рр.), що відображають особливості роботи підприємств деревообробної промисловості в Україні.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України (закони України, укази Президента України та Міністерства фінансів України), наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, інші спеціальні та науково-практичні інформаційні джерела, у тому числі матеріали періодичних видань та спеціальні монографічні джерела за темою дисертаційної роботи. Використані також статистичні джерела Держкомстату України, Закарпатського обласного управління статистики; статистична та бухгалтерська звітність про діяльність деревообробних підприємств, авторські спостереження та експертні дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в поглибленні теоретичних та науково-методичних положень, спрямованих на розвиток експортної діяльності деревообробних підприємств з метою забезпечення їх ефективної господарської діяльності.

Основні наукові результати дослідження, які розкривають наукову новизну та зміст дисертації і виносяться на захист, полягають в наступному:

удосконалено:

- понятійно-категоріальний апарат, зокрема поняття «розвиток експортної діяльності підприємства», яке пропонується розглядати як процес, що здатний забезпечувати стає зростання обсягів експорту продукції підприємства одночасно з оптимізацією структури експортних потоків та підвищенням ефективності його діяльності, яке, на відміну від існуючих, передбачає комплексний підхід до процесу розвитку підприємств;
- класифікацію факторів впливу на розвиток експортної діяльності підприємства з виділенням, на відміну від існуючих, 5 груп внутрішніх (організаційні, виробничі, технологічні, маркетингові, трудові) та 14 груп зовнішніх (фінансові, державно-адміністративні, макроекономічні, правові, соціальні (демографічні), наукові, політичні, природно-кліматичні, соціально-культурні, екологічні, галузеві, економічні, технічні, інформаційно-освітні) з урахуванням специфіки галузі;

- підхід до вибору напрямів розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств, що на відміну від традиційних, містить такі складові як, галузева оцінка експортної діяльності деревообробних підприємств та моделювання впливу факторів на обсяги експортної діяльності окремого підприємства деревообробки, виявлення важелів і напрямів розвитку експортної діяльності підприємства, що, в свою чергу, забезпечує врахування одночасно як галузевих тенденцій, так і особливостей внутрішнього середовища фірми.

- систему оцінювання експортної діяльності деревообробних підприємств, яка, на відміну від існуючих, передбачає два рівні кількісної оцінки (загальногалузевий, рівень підприємства) та якісну оцінку факторів впливу на експортну діяльність, що дозволить підвищити якість і точність коригування зазначеної діяльності, що має практичне значення для подальшого розвитку економічної науки;

набули подальшого розвитку:

- теоретичний підхід до обґрунтування взаємозв'язку між експортним потенціалом та експортною діяльністю підприємства, з врахуванням впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на нералізовану частину експортного потенціалу, що дозволяє виявляти резерви розвитку експортної діяльності підприємства.

- класифікація підприємств, що розроблена з врахуванням ситуативного підходу та ґрунтується на оцінці співвідношення витрат і доходів від експортної діяльності й, на відміну від вже існуючих, враховує особливості деревообробної галузі.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх використання підвищує ефективність експортної діяльності деревообробних підприємств через вибір найоптимальніших напрямів їх розвитку зважаючи на особливості їх діяльності.

Розроблені положення та рекомендації прийняті до впровадження у роботі Департаменту економічного розвитку і торгівлі Закарпатської обласної державної адміністрації (довідка № 02.1/213 від 23.03.2015 р.), у навчальному процесі при викладанні дисциплін «Міжнародна економіка» та «Економіка підприємства», (довідка № 869/01-27 від 23.03.2015 р.), в діяльності ТОВ «Еліт Вуд» (довідка № 35 від 13.03.2015 р.), в діяльності ТОВ «СІО-К» (довідка № 89 від 11.03.2015 р.), в діяльності ТДВ «Міжгірський лісокомбінат» (довідка № 77 від 04.03.2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною завершеною роботою автора. Наукові положення, висновки та рекомендації щодо вирішення проблем розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств отримані автором особисто. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертації використано лише ті ідеї та положення, які є результатом власних досліджень автора.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення, наукові результати та практичні аспекти дисертаційної роботи розглядалися та обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: на Міжнародній науково-практичній конференції

«Економічні механізми стимулювання соціально-економічного розвитку» (Ужгород, 22-23 листопада 2013 року); IV Міжнародній науково-практичній конференції «Соціально-економічні проблеми регіону в умовах інноваційного розвитку територій» (Росія, м. Нижньовартовськ, 30 квітня 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Економічні аспекти розвитку держави: стан, проблеми, перспективи» (Хмельницький, 24-25 жовтня 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційна стратегія і тактика фінансово-економічного розвитку суб'єктів національного господарства» (Чернівці, 19-20 грудня 2014 р.); на щорічних наукових конференціях професорсько-викладацького складу ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (2012–2015рр..).

Публікації. Основні положення, теоретичні та методологічні узагальнення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження викладені у 7 наукових працях загальним обсягом 3,79 др. арк. (з яких особисто автору належать 3,6 др. арк.), що визнані МОН України фаховими з економіки.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаної літератури. Основний текст викладений на 188 сторінках, містить 35 таблиць, 23 рисунки. До основного тексту додаються 19 додатків на 59 сторінках і список використаних джерел, що налічує 162 найменування на 19 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У вступі обґрунтовано актуальність дисертаційної роботи, визначено мету, основні завдання, предмет та об'єкт дослідження, охарактеризовано використані методи та інформаційну базу, відображено наукову новизну і практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «**Теоретико-методичні засади оцінки та розвитку експортної діяльності підприємства**» проведено теоретичний аналіз та уточнено суть ключових категорій дисертаційного дослідження, визначено та удосконалено класифікацію факторів, що впливають на розвиток експортної діяльності підприємства, проведено аналіз зарубіжних та вітчизняних підходів до оцінювання експортної діяльності та експортного потенціалу підприємства, що дало змогу виявити відмінності, спільні ознаки між ними та їх недоліки.

У результаті опрацювання наукових праць вчених-економістів щодо дефініцій поняття «експортний потенціал підприємства» було встановлено, що в ході еволюції економічних процесів сутність цієї категорії змінювалась через виникнення нових наукових підходів до її розуміння. Як результат, виникла об'єктивна необхідність у визначенні і удосконаленні категорії «експортний потенціал підприємства» з врахуванням сучасного середовища функціонування бізнесу, встановленні взаємозв'язку цієї категорії через її структурні складові з «експортною діяльністю підприємства», та як результат, поглиблення розуміння поняття розвитку експортної діяльності.

Розвиток експортної діяльності підприємства слід розглядати як процес, що здатен забезпечувати стає зростання обсягів експорту продукції підприємства

розвиток експортної діяльності підприємства. З позиції відношення до середовища функціонування пропонуємо розділяти дані фактори на внутрішні (ендогенні) та зовнішні (екзогенні). Внутрішні фактори – це фактори пов'язані з діяльністю підприємства, передбачають внутрішнє формування підприємства, можуть впливати як позитивно, так і негативно на розвиток експортної діяльності. Зовнішні фактори – виникають у зовнішньому середовищі по відношенню до підприємства та впливають на розвиток експортної діяльності підприємства ззовні.

Додатково запропоновано класифікувати фактори впливу в залежності від міри або ступеня впливу на розвиток експортної діяльності підприємства, тобто впливові, малозначимі, невливові. Такий підхід забезпечує підприємство релевантною інформацією, оскільки не всі фактори однаково впливають на розвиток експортної діяльності підприємства. Загальна класифікація факторів впливу на експортну діяльність наведена на рис.2.

З позиції відношення до середовища функціонування	<ul style="list-style-type: none"> • Внутрішні • Зовнішні
За ступенем взаємозалежності	<ul style="list-style-type: none"> • Незалежні • Частково залежні • Взаємопов'язані
За можливістю прогнозування	<ul style="list-style-type: none"> • Прогнозовані • Непрогнозовані
За можливістю контролю	<ul style="list-style-type: none"> • Контрольовані • Частково контрольовані • Неконтрольовані
За способом оцінювання та вимірювання	<ul style="list-style-type: none"> • Піддаються вимірюванню • Не піддаються вимірюванню • Вимірюються експертним методом
За часом дії	<ul style="list-style-type: none"> • Довгострокові • Середньострокові • Короткострокові
За тривалістю дії	<ul style="list-style-type: none"> • Постійнодіючі • Періодичні • Спорадичні
За характером впливу на розвиток експортної діяльності	<ul style="list-style-type: none"> • Функціональні • Дисфункціональні
За мірою впливу	<ul style="list-style-type: none"> • Впливові • Малозначимі • Невпливові

Рис.2. Класифікація факторів впливу на експортну діяльність підприємства

За результатами аналізу авторських підходів до оцінювання експортної діяльності встановлено, що одні підходи базуються на використанні кількісних методик та ґрунтуються на розрахунку і аналізі комплексу показників, що характеризують експорт. Широко застосовуються також і якісні методи, що базуються на використанні думки фахівця (експерта). Часто обидва підходи застосовуються разом. Аналіз існуючих методичних підходів свідчить, що майже не дослідженими залишаються питання оцінки експортної діяльності деревообробних підприємств та обґрунтування на їх основі відповідних напрямів розвитку експортної діяльності підприємств.

На основі вивчення існуючих підходів до оцінювання експортної діяльності було сформовано набір показників, що застосовується в розглянутих нами методичних підходах та які доцільно застосовувати для усесторонньої оцінки експортної діяльності окремого підприємства. Дані показники умовно можна об'єднати в такі групи: показники господарської діяльності підприємства; показники використання активів підприємства; показники використання трудових ресурсів. Серед цих показників: ефективність виробництва експортної продукції, ефективність продажу експортної продукції, валютна ефективність експорту, питома вага експорту в загальному об'ємі реалізації, доля інноваційної продукції, рентабельність експортних продаж, фондовіддача, фондоемність, продуктивність праці персоналу при експорті, результативність праці при експорті.

У другому розділі «Аналіз стану експортної діяльності деревообробних підприємств Закарпатської області» проведено аналіз тенденцій діяльності деревообробних підприємств в Україні та Закарпатській області, здійснено аналіз діяльності п'яти суб'єктів господарювання даного виду промислової діяльності Закарпатської області, проведено аналіз ефективності виробництва, продажу експортної продукції та ефективності діяльності підприємств в експортному напрямі, визначено фактори, які найбільше впливають на розвиток експортної діяльності деревообробних підприємств.

В результаті дослідження тенденцій діяльності деревообробних підприємств в Україні та Закарпатській області встановлено, що за досліджуваний період спостерігається зростання щорічних темпів росту експорту продукції деревообробки. Проведений аналіз дозволяє зробити висновки, щодо сучасного стану та тенденцій функціонування деревообробних підприємств в Україні та Закарпатській області, наведених у табл.1.

Основними проблемами, що негативно впливають на результати діяльності деревообробних підприємств досі залишаються: проблеми сировинного забезпечення, а саме його нестабільність та непрозорість; старіння основних фондів, рівень зношеності яких постійно зростає; незадовільний стан банківської кредитної політики, що не спрямована на розвиток підприємств, оскільки кредитні ставки залишаються надто високими і непривабливими для підприємств; наслідки фінансової кризи та як наслідок – падіння в секторі житлового будівництва, який є основним споживачем продукції деревообробки.

З метою дослідження експортної діяльності деревообробних підприємств було проаналізовано діяльність п'яти суб'єктів господарювання даного виду промислової діяльності Закарпатської області: ТДВ «Міжгірський лісокомбінат», ТОВ «ЕВК», ТОВ «Карпати», ТОВ «СІО-К», ТОВ «ВГСМ».

На підставі даних досліджуваної вибірки підприємств проведено аналіз ефективності виробництва, продажу експортної продукції та ефективності діяльності підприємств в експортному напрямі. Результати розрахунку показників, що стосуються господарської активності підприємства у експортному напрямку, а саме ефективності виробництва та продажу експортної продукції, рентабельності продажу експортної продукції та питомої ваги експорту в загальному об'ємі реалізації показали, що найкращими є результати в ТОВ «ВГСМ» та ТОВ «СІО-К», найгірші результати за всіма показниками демонструє

ТОВ «Карпати». Найкращі результати валютної ефективності експорту демонструє ТОВ «СІО-К», найгіршими результати є в ТОВ «Карпати». За результатами розрахунку показників ступеня використання активів підприємства при здійсненні ними експортної діяльності, а саме фондівдачі та фондоемності, найкращі позиції у ТОВ «ВГСМ» та ТОВ «ЕВК», найгірші демонструє ТДВ «Міжгірський лісокомбінат».

Таблиця 1

**Тенденції діяльності деревообробних підприємств в Україні та
Закарпатській області у 2009-2014рр..**

Індикатор	Тенденції
Обсяг реалізації продукції деревообробної промисловості	Відбулося зростання показника обсягу реалізації продукції аналізованого виду діяльності в Україні – у 7 разів, в Закарпатській області – у 2 рази.
Індекс обсягу продукції деревообробної промисловості	Показник зростає у динаміці як на регіональному так і на національному рівнях.
Частка обсягів реалізованої продукції деревообробної промисловості у показнику промисловості	В загальному по Україні відбулося зростання з показника з 0,7 до 3,1%, в Закарпатській області значення індикатора зросло з 5,6 до 5,7%.
Обсяг експорту продукції деревообробної промисловості	В Україні – зростання на 292,1 млн дол. США, або на 88,4%; в Закарпатській області – зростання на 8,7 млн дол. США, або на 27,8%.
Обсяг капітальних інвестицій в деревообробну промисловість	На національному рівні показник зріс на 73,1%, а на регіональному зменшився на 9,9%.
Фінансовий результат діяльності підприємств галузі	В цілому по Україні підприємства деревообробки були більш успішними та до 2014 року – прибутковими, а у Закарпатській області фірми цього виду діяльності були збитковими.
Рівень збитковості деревообробних підприємств	На фоні зменшення збиткових деревообробних підприємств в національних масштабах спостерігається їх збільшення у області. Що може свідчити про неефективність стратегій експортної діяльності останніх.
Рівень рентабельності операційної діяльності деревообробних підприємств	В динаміці зростає на національному рівні і на кінець періоду дослідження становив 8,0%, а у Закарпатті – операційна діяльність деревообробних підприємств була збитковою.

Серед досліджуваних нами підприємств жодне не випускає продукцію, що відноситься до інноваційної та не запровадило жодного інноваційного процесу у виробництві протягом аналізованого періоду.

За допомогою експертного дослідження з використанням анкетного опитування визначено фактори, які найбільше впливають на розвиток експортної діяльності підприємства. Враховуючи припущення про те, що погляди практиків та теоретиків можуть відрізнятися, а в нашому випадку це дві групи експертів – менеджери підприємств та науковці, проаналізовано результати опитування також і окремо по кожній з груп.

Ранжування внутрішніх факторів впливу на розвиток експортної діяльності підприємства, відповідно до їх середньої величини в балах за оцінками експертів, наведено в табл. 2.

Узагальнена середня величина в балах виявилась найвищою у групи виробничих факторів – 4,3 бала та технологічних факторів, оцінених в 4,08 бала. Маркетингові та трудові фактори оцінено в 3,49 та 3,76 бала відповідно. Найнижчою є оцінка організаційних факторів – 1,72 бала.

Ранжування зовнішніх факторів впливу на розвиток експортної діяльності підприємства, відповідно до їх середньої величини в балах за оцінками експертів, наведено в табл.3

Таблиця 2

Результати ранжування внутрішніх факторів за важливістю їх впливу на розвиток експортної діяльності підприємств

Групи факторів	Місце групи факторів за їх важливістю		
	Менеджери підприємств	Науковці	Всі експерти разом
Організаційні	5	5	5
Виробничі	1	2	1
Технологічні	3	1	2
Маркетингові	4	3	4
Трудові	2	4	3

Таблиця 3

Результати ранжування зовнішніх факторів за важливістю їх впливу на розвиток експортної діяльності підприємств

Група факторів	Місце групи факторів за їх важливістю		
	Менеджери підприємств	Науковці	Всі експерти разом
Фінансові	3	10	6
Макроекономічні	8	3	7
Державно-адміністративні	4	2	1
Правові	9	8	10
Соціальні (демографічні)	12	14	11
Наукові	5	5	3
Політичні	10	1	4
Природно-кліматичні	2	12	12
Соціально-культурні	13	11	13
Екологічні	14	13	14
Галузеві	1	7	2
Економічні	7	4	5
Технічні	11	6	9
Інформаційно-освітні	6	9	8

Узагальнена середня величина в балах за оцінками всіх експертів є найвищою у державно-адміністративних факторів – 3,89 бала, галузевих – 3,86 бала, наукових – 3,63 бала, політичних – 3,58 бала та економічних – 3,49 бала.

У третьому розділі «Напрями розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств» розроблено підхід до вибору напрямів розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств, проведено моделювання впливу факторів на обсяги експортної діяльності досліджуваних підприємств та визначено напрями оптимізації їх експортної діяльності.

Основою ефективних управлінських рішень є оцінка. Оскільки будь-яка економічна діяльність підприємств знаходить свій відбиток не лише на мікрорівні, а впливає на стан галузі, території, на макропоказники, а також на результати діяльності інших підприємств, то систему оцінки експортної

діяльності необхідно представити як різнорівневу систему взаємопов'язаних оцінок.

На діяльність деревообробних підприємств впливає велика кількість чинників: внутрішніх, що характеризують функціонування підприємств і можуть регулюватися менеджментом останніх, і некерованих, зовнішніх по відношенню до підприємства, які можна вважати параметрами соціально-економічного середовища, в якому підприємство здійснює свою діяльність.

При розробці системи оцінки експортної діяльності підприємств слід враховувати, що її точність буде залежати від наявності репрезентативних даних щодо експортування, а також від можливостей кількісного вимірювання та якісного експертного оцінювання чинників впливу на розвиток цього виду діяльності.

Такі міркування призводять до необхідності реалізації підходу, що передбачає оцінювання експортної діяльності підприємств на різних рівнях: мезо- і мікро-, підбір для кожного рівня оцінювання найбільш відповідної групи незалежних змінних, а також урахування тенденцій і закономірностей мезорівня при розробці рекомендацій макрорівня. Такий підхід забезпечує врахування одночасно: галузевих тенденцій та особливостей внутрішнього середовища фірми.

Запропоновано 3 загальні етапи підходу до вироблення найбільш відповідних напрямів розвитку експортної діяльності підприємств деревообробки:

- загальна оцінка з виявленням тенденцій, характерних для підприємств деревообробної галузі Закарпаття в цілому;
- конкретна оцінка окремих підприємств деревообробної галузі;
- визначення напрямів розвитку експортної діяльності окремих деревообробних підприємств.

Загальну схему, що характеризує окреслений вище підхід, наведено на рис. 3.

На цій підставі пропонується дворівнева система оцінювання експортної діяльності підприємств деревообробної галузі. Перший рівень реалізується через підготовчий етап (визначення результуючого показника, визначення бази потенційних індикаторів – незалежних змін, що визначають результуючий показник, визначення типу моделі, що описує залежність результуючого показника від незалежних змінних, методів і критеріїв відбору значущих індикаторів серед потенційних з урахуванням кількісно-якісних характеристик останніх) та етап реалізації (відбір значущих індикаторів, моделювання результуючого(их) показника(ів), висновки на підставі отриманих тенденцій (залежностей)).

На другому рівні оцінки експортної діяльності деревообробних підприємств здійснюється деталізація узагальненого показника через окреслення низки більш конкретних індикаторів, що характеризують стан експортної діяльності окремих підприємств. Із формальної точки зору реалізація оцінки на цьому рівні подібна до першого рівня. Однак, на цьому рівні розробляються і окремі економіко-математичні моделі для підприємств, які вказують на моделювання впливу факторів на обсяги експортної діяльності досліджуваних підприємств.

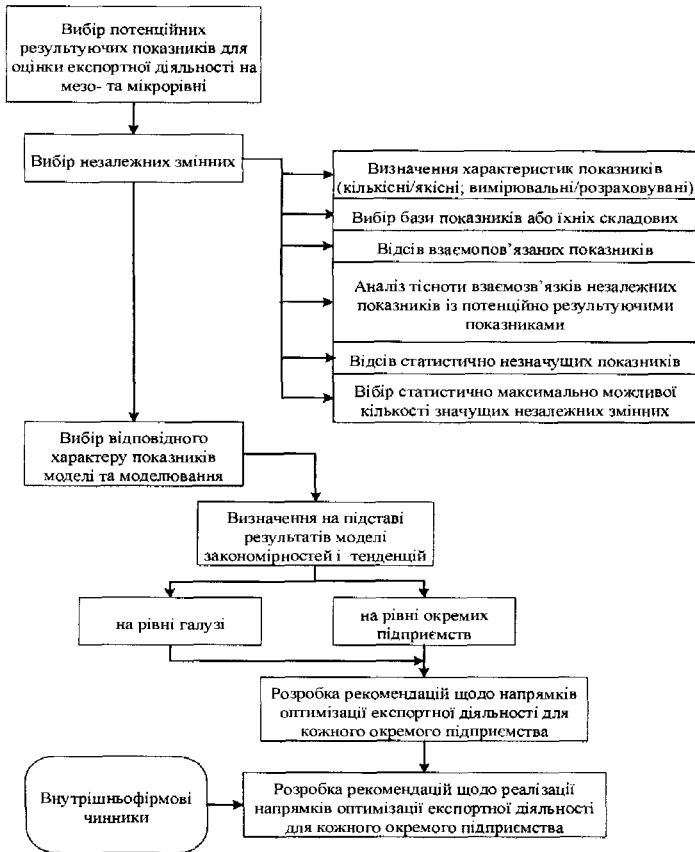

Рис. 4. Дворівнева система оцінювання експортної діяльності підприємств деревообробки

На другому рівні оцінки експортної діяльності було здійснено моделювання впливу факторів на результати експортної діяльності окремих підприємств, як результат побудовано окремі відповідні економіко-математичні моделі, які дещо відрізнялися від загальногалузевої моделі. Як результат, в якості незалежних змінних для регресійних рівнянь по кожному з підприємств обрано: для ТДВ «Міжгірський лісокомбінат» – фондовіддача, продуктивність праці персоналу й адміністративні витрати; для ТОВ «ЕВК» – продуктивність праці персоналу, залишкова вартість основних засобів й адміністративні витрати; для ТОВ «Карпати» – фондовіддача й адміністративні витрати; для ТОВ «СІО-К» – фондовіддача, продуктивність праці персоналу, вартість основних засобів і витрати на збут; для ТОВ «ВГСМ» – фондовіддача і витрати на збут. Саме ці індикатори показали найбільшу тісноту взаємозв'язку із обсягами експорту відповідних підприємств.

Реалізація третього рівня підходу до вибору напрямів розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств дозволила визначити відповідні напрями удосконалення організації експортної діяльності для кожного із аналізованих підприємств деревообробки у сфері управління підприємством, оптимізації логістичних витрат, удосконалення системи моніторингу та інших складових.

Комплексний характер зазначених процесів, значні ризики ведення бізнесу за кордоном порівняно із внутрішнім ринком, породжують потребу у створенні комплексного підходу до оптимізації експортної діяльності підприємства. З метою забезпечення функціональної автономії експортної діяльності аналізованих підприємств області запропонований механізм включає такі підсистеми, як оцінка та моніторинг експортної діяльності, управління замовленнями, запасами та закупівельними операціями.

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні для досягнення поставленої мети здійснено теоретичні узагальнення та вироблено нове вирішення наукового завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад та практичних підходів до оцінки експортної діяльності деревообробних підприємств з метою підвищення її ефективності. Отримані результати дослідження дають підстави зробити такі висновки:

1. На основі аналізу праць вітчизняних та зарубіжних вчених уточнено зміст та встановлено взаємозв'язок між категоріями «експортний потенціал» та «експортна діяльність», що конкретизує і поглиблює розуміння поняття розвитку експортної діяльності підприємства, яке пропонується розглядати як процес, що здатний забезпечувати стаке зростання обсягів експорту продукції підприємства одночасно з оптимізацією структури експортних потоків та підвищенням ефективності його діяльності. На відміну від існуючих трактувань, запропоноване відображає вплив ефективності експортної діяльності на міру використання нереалізованої частини експортного потенціалу підприємства. Встановлено, що дослідження резервів зростання потенційних можливостей підприємств для нарощення експортної діяльності доцільно проводити шляхом дослідження їх експортного потенціалу.

2. У результаті систематизації і удосконалення класифікації факторів впливу на розвиток експортної діяльності підприємства запропоновано розділяти їх на внутрішні (організаційні, виробничі, технологічні, маркетингові, трудові) та зовнішні (фінансові, державно-адміністративні, макроекономічні, правові, соціальні (демографічні), наукові, політичні, природно-кліматичні, соціально-культурні, екологічні, галузеві, економічні, технічні, інформаційно-освітні). Комбінування досліджених підходів до класифікації вищезазначених факторів дозволило здійснити більш повну їх систематизацію. За допомоги експертного дослідження з використанням анкетного опитування експертів встановлено, що основними факторами ефективності експортної діяльності внутрішнього середовища є виробничі та технологічні фактори, а зовнішнього – державно-адміністративні, галузеві, науково-технічні та політичні.

3. На основі комплексного аналізу тенденцій діяльності деревообробних підприємств в Україні, та зокрема в Закарпатській області, встановлено, що на фоні поліпшення результатів експортної діяльності деревообробних підприємств в Україні, в Закарпатській області стан експортної діяльності підприємств цієї галузі погіршується. Про це свідчать обсяги експорту продукції деревообробної промисловості, зростання в Україні яких становило 292,1 млн дол. США, або на 88,4%, а в Закарпатській області – зростання на 8,7 млн дол. США, або на 27,8%. Ще одним підтвердженням даної тенденції є фінансовий результат діяльності підприємств галузі: в цілому по Україні підприємства деревообробки були більш успішними та до 2014 року – прибутковими, а у Закарпатській області фірми цього виду діяльності були збитковими. Основними проблемами, що впливають на вибір неефективних короткострокових стратегій діяльності деревообробних підприємств є: проблеми сировинного забезпечення, а саме його нестабільність та непрозорість; старіння основних засобів, рівень зношеності яких постійно зростає; незадовільний стан банківської кредитної політики, що не спрямована на розвиток підприємств, оскільки кредитні ставки залишаються надто високими і непривабливими для підприємств; наслідки фінансової кризи, в результаті – падіння виробництва в секторі житлового будівництва, що є основним споживачем продукції деревообробки; політична криза та наслідки військових конфліктів.

4. За результатами аналізу авторських підходів до оцінювання експортної діяльності сформовано набір показників, які доцільно застосовувати для усесторонньої оцінки експортної діяльності деревообробних підприємств. Для отримання кінцевих висновків щодо тенденцій та динаміки експортної діяльності досліджуваних підприємств за допомоги кореляційного аналізу визначено взаємозв'язки між обсягами експортної продукції досліджуваних підприємств та показниками, що відображають вплив факторів внутрішнього та зовнішнього оточення на результати цієї діяльності. Результати аналізу показали, позитивний вплив мають такі незалежні показники, як витрати на оплату праці та на збут продукції виробництва. Водночас, вартість основних засобів підприємства та витрати на адміністрування впливають на результуючий показник негативно. Тобто можна виокремити таку загальну для деревообробної промисловості Закарпаття тенденцію: підприємства галузі мають достатні основні засоби, подальше збільшення яких на даному етапі є зайвим, оскільки їх обслуговування перевищує вигоди від збільшення обсягів виробництва. Водночас, слід зауважити, що така тенденція не є позитивною, оскільки умови забезпечення сталого розвитку передбачають саме експорт готової продукції, а не сировинних матеріалів, вивезення яких наразі переважає у діяльності деревообробних підприємств регіону.

5. Розроблено та обґрунтовано підхід до вибору напрямів розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств, що на відміну від традиційних містить такі складові як, галузева оцінка експортної діяльності деревообробних підприємств, моделювання впливу факторів на обсяги експортної діяльності окремого підприємства деревообробки, виявлення важелів і напрямів розвитку експортної діяльності підприємства. Запропоновано 3 загальні рівні

підходу до вироблення відповідних напрямів розвитку експортної діяльності підприємств деревообробки. Такий підхід забезпечує врахування одночасно: галузевих тенденцій та особливостей внутрішнього середовища фірми.

У межах виробленого підходу запропоновано дворівневу систему оцінювання експортної діяльності підприємств деревообробної галузі. Перший рівень включає підготовчий етап та етап реалізації та дає загальну оцінку з виявленням тенденцій, характерних для підприємств деревообробної галузі в цілому. На другому рівні оцінки експортної діяльності деревообробних підприємств здійснюється деталізація узагальненого показника через окреслення низки більш конкретних індикаторів, що характеризують стан експортної діяльності окремих підприємств. На цьому рівні розробляються і окремі економіко-математичні моделі для підприємств, які відображають вплив факторів на обсяги експортної діяльності досліджуваних підприємств.

6. На основі досліджуваної вибірки деревообробних підприємств здійснено моделювання впливу факторів на обсяги їх експортної діяльності для визначення напрямів оптимізації цих процесів. Таке моделювання на рівні виду діяльності (галузі) забезпечило отримання економіко-математичної моделі впливу факторів на обсяги експортної діяльності із такими змінними, як вартість основних засобів підприємства, витрати на оплату праці, адміністративні витрати та витрати на збут продукції. Моделювання впливу факторів на результати експортної діяльності на рівні окремих підприємств забезпечило отримання економіко-математичних моделей, які дещо відрізнялися від загальногалузевої моделі та показали особливості організації експортної діяльності окремих із них.

7. На основі ситуаційного підходу розроблено класифікацію підприємств деревообробної галузі залежно від співвідношення витрат і доходів від експортної діяльності; для кожної групи виділено напрями, за якими доцільно удосконалювати окремі аспекти системи управління. Розроблено організаційні, технічні й економічні заходи для оптимізації логістичних витрат транспортування експортованої продукції підприємств.

Дієвість запропонованого методичного підходу до оцінки експортної діяльності підприємства й апробацію моделі залежності експортної діяльності від напрямів виробничої діяльності підприємства здійснено на підставі даних звітів продажу продукції та фінансової звітності таких підприємств деревообробної промисловості, як ТДВ «Міжгірський лісокомбінат», ТОВ «ЕВК», ТОВ «Карпати», ТОВ «СІО-К» і ТОВ «ВГСМ».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Андришин В. П. Методичні підходи до виявлення джерел формування експортного потенціалу / В. П. Андришин // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». – Ужгород, 2013. – Вип. 1 (38). – С. 18-21. – 0,12 др. арк.
2. Андришин В. П. Сучасні підходи до визначення експортного потенціалу підприємства / В. П. Андришин // Розвиток економічних методів

управління національною економікою та економікою підприємства. Серія «Економіка»: збірник наукових праць . – Донецьк: ДонДУУ. – Вип. 274 (Т.14). – 2013.- С.24-31. – 0,43 др. арк.

3. Андришин В. П. Фактори ефективності експортної діяльності підприємства / В. П. Андришин // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки», випуск 5. - 2014. – С.11-14. – 0,52 др. арк.

4. Андришин В. П. Загальногалузеві тенденції діяльності деревообробних підприємств в Україні та Закарпатській області / В. П. Андришин // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки», випуск 8. - 2014. – С. 55-59. – 0,62 др. арк.

Статті у науковому періодичному виданні іншої держави та у виданні, що внесено до міжнародних наукометричних баз даних:

5. Андришин В. П. Визначення напрямів підвищення ефективності експортної діяльності підприємства на основі результатів її оцінки / М. Ю. Рушак, В. П. Андришин // Економічний простір. – Дніпропетровськ, 2015. – Вип.93. - С.47-58. – 0,49 др. арк. *(особистий внесок автора полягає у групуванні підприємств та пропозиції напрямків, за якими варто удосконалювати окремі аспекти системи управлінського обліку, залежно від поточного економічного стану підприємства).*

6. Andryshyn V. Methodological approaches to investigation of export activity of enterprises / V. P. Andryshyn // Stredoevropsky vestnik pro vedu a vyzkum. – Praha, 2014. – № 9 (11). – р. 64-68. – 0,39 др. арк.

Статті в інших виданнях:

7. Андришин В. П. Відповідність експортної діяльності Закарпатської області її експортним можливостям / В. П. Андришин // Науковий вісник УжНУ. Серія «Економіка». - Вип. 20. - 2006. – С.140-145. – 0,67 др. арк.

Матеріали конференцій:

8. Андришин В. П. Експортна діяльність підприємств в сучасних умовах господарювання / В. П. Андришин // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. [«Економічні механізми стимулювання соціально-економічного розвитку»], (Ужгород, 5-6 липня 2013 р.) – Ужгород: УжНУ, 2013. - ч.1 – с.84-86. – 0,18 др. арк.

9. Андришин В. П. Факторы влияния на эффективность экспортной деятельности предприятия / В. П. Андришин // Матеріали IV междунар. науч.-практ. конф. [«Социально-экономические проблемы региона в условиях инновационного развития территорий»], (Нижньовартовськ, 30 квітня 2014р.) – Нижньовартовськ: ЗСІФП, 2014. – с. 3-7. – 0,24 др. арк.

10. Андришин В. П. Загальногалузеві тенденції діяльності деревообробних підприємств в Україні та Закарпатській області / В. П. Андришин // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. [«Економічні аспекти розвитку держави: стан, проблеми, перспективи»], (Хмельницький, 24-25 жовтня 2014 р.) –

Хмельницький:ХЕУ, 2014. - с. 72-75. – 0,23 др. арк.

11. Андришин В. П. Вплив інновацій на ефективність експортної діяльності деревообробних підприємств / В. П. Андришин // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. [«Інноваційна стратегія і тактика фінансово-економічного розвитку суб'єктів національного господарства»], (Чернівці 19-20 грудня 2014 р.) - Чернівці: БДФЕУ, 2014. – Ч.1. - с.170-173. – 0,17 др. арк.

12. Андришин В. П. Методичний підхід до оцінки ефективності експортної діяльності деревообробних підприємств / В. П. Андришин // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. [«Вдосконалення механізмів активізації економічних процесів та формування конкурентоспроможності національної економіки, регіону, підприємства в умовах глобалізації»], (Ужгород, 20-24 квітня 2015 р.) - Ужгород: УжНУ, 2015. – с.28-29. – 0,13 др. арк.

АНОТАЦІЯ

Андришин В. П. Розвиток експортної діяльності деревообробних підприємств. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Івано-Франківськ, 2016.

У дисертаційній роботі науково обґрунтовано і розроблено теоретичні і прикладні рекомендації щодо розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств на основі її оцінки. На основі узагальнення і вивчення літератури проведено теоретичний аналіз та уточнено суть ключових категорій дисертаційного дослідження, проведено аналіз зарубіжних та вітчизняних підходів до визначення понять «розвиток експортної діяльності», «експортний потенціал» та «експортна діяльність» підприємства.

Здійснено ідентифікацію та систематизацію і удосконалено класифікацію факторів впливу на розвиток експортної діяльності підприємства. За результатами проведеного аналізу зроблено висновки, щодо сучасного стану та тенденцій функціонування деревообробних підприємств в Україні та Закарпатській області, виділено основні проблеми, що негативно впливають на результати діяльності деревообробних підприємств. Сформовано набір показників, які доцільно застосовувати для оцінювання експортної діяльності деревообробних підприємств.

За допомогою експертного дослідження з використанням анкетного опитування експертів визначено фактори, які найбільше впливають на розвиток експортної діяльності підприємства. Розроблено підхід до вибору напрямів розвитку експортної діяльності деревообробних підприємств, проведено моделювання впливу факторів на обсяги експортної діяльності досліджуваних підприємств та визначено напрями оптимізації їх експортної діяльності.

Ключові слова: експортна діяльність, оцінка розвитку експортної діяльності, фактори розвитку, експортний потенціал, класифікація факторів.

АННОТАЦИЯ

**Андришин В. П. Развитие экспортной деятельности
деревообрабатывающих предприятий. - На правах рукописи.**

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 - экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). - Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа, Ивано-Франковск, 2016.

В диссертационной работе научно обоснованы и разработаны теоретические и прикладные рекомендации по оценке экспортной деятельности деревообрабатывающих предприятий. На основе обобщения и изучения литературы проведен теоретический анализ и уточнены суть ключевых категорий диссертационного исследования, проведен анализ зарубежных и отечественных подходов к определению понятия экспортного потенциала и экспортной деятельности предприятия. В отличие от существующих трактовок, предложенная отражает влияние эффективности экспортной деятельности на степень использования нереализованной части экспортного потенциала предприятия. Установлено, что исследования резервов роста потенциальных возможностей предприятий для наращивания экспортной деятельности целесообразно проводить путем исследования их экспортного потенциала.

Осуществлена идентификация и систематизация, а также усовершенствована классификация факторов влияния на развитие экспортной деятельности предприятия, предложено разделять их на внутренние (организационные, производственные, технологические, маркетинговые, трудовые) и внешние (макроэкономические, государственно-административные, правовые, финансовые, социальные (демографические), научные, политические, природо-климатические, социально-культурные, экологические, отраслевые, экономические, технические, информационно-образовательные). С помощью экспертного исследования с использованием анкетного опроса экспертов определены факторы, которые больше всего влияют на развитие экспортной деятельности предприятия. Установлено, что основными факторами, влияющими на развитие экспортной деятельности внутренней среды являются производственные и технологические факторы, а внешней - государственно-административные, отраслевые, научно-технические и политические.

По результатам проведенного анализа сделаны выводы относительно современного состояния и тенденций функционирования деревообрабатывающих предприятий в Украине и Закарпатской области, выделены основные проблемы, которые негативно влияют на результаты деятельности деревообрабатывающих предприятий. Основными проблемами, влияющими на выбор неэффективных краткосрочных стратегий деятельности деревообрабатывающих предприятий являются: проблемы сырьевого обеспечения, а именно его нестабильность и непрозрачность; старение основных фондов, степень износа которых постоянно растет; неудовлетворительное состояние банковской кредитной политики, не направленной на развитие предприятий, поскольку кредитные ставки остаются слишком высокими и непривлекательными для предприятий; последствия финансового кризиса и как следствие - падение в секторе жилищного

строительства, который является основным потребителем продукции деревообработки; политический кризис и последствия военных конфликтов.

Сформирован набор показателей, которые целесообразно применять для всесторонней оценки экспортной деятельности отдельного предприятия.

С помощью экспертного исследования с использованием анкетного опроса экспертов определены факторы, которые больше всего влияют на развитие экспортной деятельности предприятия. Среди факторов внутренней среды влиятельными оказались производственные и технологические факторы, наименее влиятельными - организационные факторы. Среди факторов внешней среды высшей оценка у государственно-административных, отраслевых, научно-технических, политических и экономических факторов. Относительно низкое по важности место эксперты предоставили таким группам внешних факторов как экологические, социально-культурные, природно-климатические, социальные (демографические) и правовые.

Разработан подход к выбору направлений развития экспортной деятельности деревообрабатывающих предприятий, проведено моделирование влияния факторов на объемы экспортной деятельности исследуемых предприятий и определены направления оптимизации их экспортной деятельности.

Ключевые слова: экспортная деятельность, оценка развития экспортной деятельности, факторы развития, экспортный потенциал, классификация факторов.

ANNOTATION

Andryshyn V. P. The development of export activity of woodworking enterprises. – The manuscript.

Dissertation for the degree of candidate of economic sciences, specialty 08.00.04 – economics and management (economic activity). – Ivano-Frankivsk national technical university of oil and gas, Ivano-Frankivsk, 2016.

The scientific explanation and theoretical and applied recommendations for evaluating of exports of woodworking enterprises are given. The nature and relationship of the concepts of "export activities" and "export potential" of the company are clarified. The own definition of "export potential of the company" is given under analysis of the definition of the category "export potential" in economic science and on the basis of generalization and systematization of existing interpretations of given category. The main methodological approaches to estimation of export activity of enterprises of domestic and foreign scientists are analyzed.

Basic indexes necessary for the all-round estimation of efficiency of export activity of separate enterprise are considered and summarized.

The approaches based on using of thoughts and estimations of experts are also used. The way to improving of some aspects of management for each type of enterprises depending on current conditions is proposed. Recommendations for each group of enterprises are given. As a result of present research, a comprehensive methodological approach for optimization of export activity of enterprises is proposed.

Keywords: export activity, evaluating of exports, factors of development, export potential.